

22 MART DÜNYA SU GÜNÜ

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 1993 yılından itibaren **22 Mart**'ı "**Dünya Su Günü**" olarak ilan etmiştir. Dünya Su Günü suyun önemine odaklanmak ve su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine dikkat çekmek için her yılın 22 Mart günü düzenlenmektedir.¹

Dünya Su Günü'nün 2015 yılındaki ana konusu **Su ve Sürdürülebilir Kalkınma** olmuştur.²

SU HAYATTIR ve SAĞLIĞIMIZLA YAKINDAN İLİŞKİLİDİR.

Su, temizlik için en önemli araçlardan birisidir.

Suyun kullanım alanları aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

1. İçme suyu ve yemek pişirme
2. Kişisel temizlik, yıkanma ve bulaşık yıkama
3. Ev temizliği
4. Isıtma ve hava koşullandırma
5. Kentsel sulama
6. Sokakların temizlenmesi
7. Mesire etkinlikleri, yüzme havuzları ve oyun alanlarının sulanması
8. Süsleme amaçlı, çeşmeler, havuzlar, fışkiyeler vb.
9. Su gücünden elektrik elde etme ve buhar gücü sağlanması
10. Ticari ve endüstriyel amaçlar, endüstriyel süreç suyu ve soğutma
11. Yangın söndürme ve korunma
12. Atıkların uzaklaştırılması^{3,4}

Ancak su kaynakları kısıtlıdır. Kullanılabilir su kaynakları ve kişi başına düşen su miktarı giderek azaldığından ve su kaynaklarının israfından kaçınılmalıdır.

Su savurganlığını önlemek için neler yapılabilir?

- ✓ Eller yıkandıktan sonra musluklar kapatılmalıdır.
- ✓ Tıraş olurken, diş fırçalarken, musluklar kapatılmalıdır.
- ✓ Bozuk muslukların ilgili kişilere haber verilerek onarılması sağlanmalı, evimizde akan musluklar hemen onarılmalıdır.
 - Muslukların tam kapanması, damlatan muslukların hemen onarımı su tüketimini azaltmanın en kolay yöntemlerinden biridir. Bir damlalık bir sızıntı yılda on bin litre kadar su kaybına neden olur. Tek bir damlatmanın önlenmesi bile ev su tüketimini %10 azaltır.
 - Evde su kullanılmadığı zaman su saatini okuyup bir süre sonra tekrar okuyarak gizli sızıntı olup olmadığı değerlendirilmelidir. Duvarlardaki ıslaklıklar ve nem de uyarıcı olabilir.

¹ [Internet] <http://www.unwater.org/worldwaterday/> Erişim: 12.11.2014.

² [Internet] <http://programme.worldwaterweek.org/event/world-water-day-3923> Erişim: 12.11.2014

³ Güler, Ç. Bireysel Su Savurganlığını Azaltmaya Yönelik Önlemler, Özgür Doruk Güler Çevre Dizisi 2, Yazıt Yayıncılık, Ankara, 2008.

⁴ Güler, Ç. (Ed), Çevre Sağlığı (Çevre ve Ekoloji Bağlantıları), 1. Ve 2. Cilt, Yazıt Yayıncılık, Ankara, 2012

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-47

- ✓ Evde kullanılacak musluk tipi, su harcanmasıyla yakından ilişkilidir.
 - Günümüzde hafif akışta suyu düş biçiminde akıtabilen musluk tipleri geliştirilmiştir. Evde kullanılan muslukların büyük çoğunluğu su küvetlerinin doldurulması amacına uygundur. Suyu en etkin kullanacak musluk tiplerinin konut standardı haline getirilmesi etkili bir yaklaşım olacaktır.
 - Kaldıraç kolu biçimindeki kapatma kolları olan muslukların seçimi bir diğer yoldur. Tek kaldıraç kolu biçiminde bir kolla çalışan musluk tipleri kol yarıya getirildiğinde dakikada 10 litre, tam açıldığında ise dakikada 20 litre su akıtma özelliğine sahiptir.
- ✓ Su sayaçlarının zaman zaman kontrolü, aşırı tüketim değerleri varsa belirsiz sızıntıların olup olmadığının belirlenmesi gerekir.
- ✓ Uzun süre evden uzak kalınacaksa sular vanadan kapatılmalıdır. Su kesintilerinden sonra farkına varılmadan açık bulunan musluklar önemli miktarda su kaybına hatta evde su basmasına neden olmaktadır.
- ✓ Tuvalet sifonlarına su hacminin azaltılmasını sağlayacak basit hacim azaltıcı bölmeler takılması çok yarar sağlar.
- ✓ Özellikle hızlı gelişen kentlerde “insanın içebileceği nitelikteki” suyun araba yıkamak, çim sulamak vb. amaçlarla kullanılması inanılmaz bir savurganlık boyutuna ulaşmıştır. Arabaları hortumla değil, kovadaki su ile yıkamak tasarruf sağlar.
- ✓ Bahçe düzenlemesinde suya gereksinimi yüksek tropikal bitkilerin yaygın olarak kullanılması topluma ağır bir su tüketim yükü getirmektedir. Bahçelerde o bölgeye uygun çok fazla suya gereksinim duymayan bitkiler tercih edilmelidir.
- ✓ Sitelerin kendi ev sularının arıtımını sağlayacak paket arıtım sistemleriyle donatılması, sulama ve araba yıkama gibi işlerde bu arıtılmış suyun kullanılması bir diğer yoldur. Site maliyetinin tümü göz önüne alındığında göze alınabilir bir maliyettir.
- ✓ Su tesisatı yılda bir gözden geçirilmelidir. Konut alırken su tesisatının niteliği de sorgulanmalıdır.
- ✓ Tuvalet sifon sızdırmaları önlenmelidir. Kimi zaman tuvalet sifon sızıntısı fark edilemeyebilir. Bu nedenle sifonun içine çok az gıda boyası dökülerek 15-30 dakika içerisinde klozete akıp akmadığı belirlenebilir. Sızıntılarda onarıncaya kadar vanası kapatılmalıdır.
- ✓ Suyla çalışan araç gereç alırken su tüketimi diğer markalarla karşılaştırılmalıdır. Firmalar suyla çalışan, su tüketen araçların su gereksinim miktarını azaltıcı teknolojik uygulamalara giderek ağırlık vermektedir. Tüketicilerin bu tip araçları seçmesi firmaları özendirici hatta zorlayıcı olabilecektir. Tüketici dernekleri özendirici yaklaşımlarla firmaları yönlendirmeye çalışmalıdır.
- ✓ Küçük banyo küvetleri seçilmelidir. Banyo küvetinin doldurulmasıyla yapılan banyo önemli miktarda su kullanımına yol açar. Banyo küvetinin küçültülmesi tüketimini önemli oranda azaltır.
- ✓ Su borularının donması önlenmelidir. Ana su borusunu apartmana bağlayan borular çok yüzeyselse kış aylarında donarak patlamalara, bağlantı yerlerinin sızdırmasına neden olabilir. Bu nedenle donmayı önleyecek biçimde yalıtılmalıdır.
- ✓ Süs havuzlarında suyu yeniden kullanan mekanizma bulunmalıdır. Havuzlardaki suyun doğrudan kanalizasyona akıtılması sulama suyu olarak kullanılacak önemli miktarda suyun yitirilmesine neden olur.^{3,4}